

PARADA SOL·LICITADA

Associació per a
la Recuperació i
Conservació
d'Autobusos [ARCA]

C/ Rosales, 43 - 08205 Sabadell
Tel: 677.557.762
ARCA-bus@ritmes.net
www.arca-bus.org

Butlletí Intern Any III - Número 13 - Abril 2007

25 años de TUS

237

El 237 de TUS (propiedad de nuestro socio Joaquín Canales), fue uno de los protagonistas del acto

La empresa TUS (Transports Urbans de Sabadell) celebró los pasados 3 y 4 de marzo sus bodas de plata, es decir, 25 años de historia. De nuevo, ARCA participó activamente en la organización de este evento, conjuntamente con la propia empresa TUS y el Ajuntament de Sabadell.

Una vez más, los socios de ARCA nos tuvimos que poner las pilas para poder estar a la altura. No era para menos: dos de nuestros vehículos iban a participar con gran protagonismo, junto a los autobuses de Joaquín Canales, Luis Cuesta y el autobús de la AAFCB. Los preparativos fueron de nuevo intensos, con algún que otro percance que por suerte pudimos subsanar a tiempo. Si algo primó en todos los actos de celebración fue la buena organización y la gran información que hubo sobre todos ellos. De hecho, los medios de comunicación de Sabadell se hicieron eco de todos los actos durante toda la semana. Por su parte, la propia TUS se encargó de informar a los pasajeros de todos los festejos con abundante publicidad en los propios autobuses y las paradas que hay repartidas por la ciudad. Por otra parte, pudimos volver a disfrutar de varios vehículos ya conocidos por todos nosotros como la Mercedes L-319 de la empresa Crurisa, la presencia del Ford de la empresa Sagalés y la participación del Dodge Brothers, que actualmente pertenece a TMB.

El pistoletazo de salida se dio el sábado. De buena mañana, seis autobuses salían de las cocheras de TUS con el objetivo de colocarse en las cabeceras de cuatro líneas diferentes de la ciudad,

la 1, 2 5 y la 6. Uno de los vehículos clásicos que participaron fue como no, el número 4 de TUS, un Pegaso 6038 que formó parte de los primeros vehículos que se pusieron en servicio en 1982, y que en los últimos años ha sido recuperado por la propia empresa a su estado original. El objetivo de la actividad era que los autobuses pudiesen circular pudiendo recoger al pasaje que hubiese en las paradas y que por un día quisieran revivir como se viajaba años atrás. La propuesta fue un éxito, ya que cientos de personas utilizaron durante toda la mañana estos particulares vehículos. Como nota curiosa, diremos que la línea 2 volvió a recuperar los autobuses articulados, tal y como los tuvieron en la década de los 70. Asimismo, establecimos dos puntos de regulación y de control en el centro de la ciudad: uno junto al Ayuntamiento y otro junto el quiosco de información de TUS.

(continúa en la página 3)

A CONTINUACIÓ...

EDITORIAL - AUTOBUSES EN EL BUZÓN - UN
AUTOBÚS MUY DULCE - UN FIN DE SEMANA
CONMEMORATIVO - ELS BUSOS DE L'EXPOSICIÓ
- TERCER VIATGE A LONDRES - ELS TREBALLS
DELS NOSTRES BUSOS - RAL·LIBÚS I 40è
ANIVERSARI DEL 13 DE LA UAB... I MOLT MÉS!!!

De 25 a 101 passant per 40 PER MARCEL ESTADELLA, PRESIDENT D'ARCA

Acabem de tancar el 25è aniversari de TUS. Per a ARCA ha estat una gran festa, amb els autobusos clàssics en moviment com a protagonistes principals. Vam tornar a tenir desfílada, i aquest cop en obert i per l'eix central de la ciutat -encara que tan sols nou dels deu vehicles previstos, ja que el més antic va fer fallida just abans de començar-. Vam tornar a tenir exposició, i també línia històrica el diumenge amb sis-cents passatgers .

Però la gran novetat va ser la circulació, el dissabte al matí, de sis vehicles clàssics 'a l'anglesa', és a dir, inserits fent línies normals entre torns. L'experiència va pagar la pena: records dels usuaris trenta anys enrere, comparacions amb els vehicles actuals... i prop mil passatgers transportats en un ambient de festa .

És de remarcar l'actitud de TUS respecte a la seva història i el seu material: han conservat i restaurat un dels vehicles que va iniciar el servei, i van cuidar prou bé la resta com per que dels trenta-set del primer model que van tenir, quatre hagin acabat preservats, incloent el seu. El número 4 de TUS va ser l'estrella de la celebració, i presenta un aspecte que

promet una lluida celebració per al 50 aniversari.

Els de Sabadell no són els únics. Ben a prop, el més antic dels Pegaso 6035A de la Universitat Autònoma de Barcelona aconpleix els quaranta (sí, quaranta!) anys de servei ininterromput, primer a Transports de Barcelona i després a la pròpia UAB. L'aniversari s'aconpleix a les darreries de maig, i des d'ARCA ja estem pensant una celebració prou lluida d'aquesta efemèride singular. Des de la Universitat ja s'ha decidit que aquest vehicle, quan acabi la seva vida útil, serà preservat per la pròpia Universitat, en una decisió de la que només podem qualificar com encert. Com tots els vehicles de la UAB, es pot dir que aquest ha estat mimat, i així ha arribat a dia d'avui en un estat de salut que molts dels més moderns que corren per la província ja voldrien .

Però aquest quaranta aniversari no hauria de ser la darrera celebració d'enguany. L'any del Centenari de l'Autobús a Barcelona acaba el proper agost, i hi ha pendent de posar en marxa l'exposició sobre TMB i el seu material mòbil a l'antiga Fabra i Coats.

En aquell moment hi hauria d'haver prou vehicles recuperats per part d'ARCA com per fer una línia històrica d'accés a l'exposició que permetés atreure el màxim nombre de visitants i desvetllar l'interès pel món del transport col·lectiu. Cal començar a treballar per a arribar a superar l'assignatura pendent: un autèntic Museu del Transport-Mobilitat a Barcelona. Per part d'ARCA, prometem posar tota la carn a la graella.

Encara més: hi ha prevista la inauguració de dos vehicles recuperats per ARCA abans de l'estiu. A banda d'aquest llistat, encara queda el ral·libús: alguns membres de l'associació vam estar a Anglaterra aquest gener en viatge d'estudis i diversió alhora. Hi ha complexitats legals a resoldre, ens cal més vehicles amb algú de reserva, i també ens cal treballar més un esdeveniment que ha de tenir atractiu tant pels aficionats com pel gran públic .

Hem passat la primera amb nota i això ens dona ànims per a les següents. El calendari ens ofereix la possibilitat d'un any de grans festes, de celebracions que marquin la valorització de l'història viva i rodant del transport en autobús. Empenta i il·lusió no ens en falten. Nois, amunt i crits!

PARADA NOTÍCIES

Autobuses en el buzón

Sabadell fue también el lugar de presentación de un sorprendente producto. Se trata de dos sellos de Correos inéditos con las imágenes del primer autobús preservado por la asociación y el que recuperó uno de sus socios a título particular. Estamos hablando, respectivamente, del Pegaso 6035A 3055, y el Pegaso 6038 de Joaquín Canales.

Los sellos, emitidos por la Fábrica Nacional de Moneda y Timbre a través de su nuevo servicio "Tu Sello", se emiten en pliegos de 25 unidades. Están impresos en off-set y son autoadhesivos; miden 40,9 x 28,8 milímetros y son válidos para envío nacional de cualquier carta o postal normalizada de hasta 20 gramos. Su distribución seguirá los mismos canales que el resto de productos ARCA, es decir, que a partir de este mismo mes los podréis encontrar a la venta en nuestra parada de la Plaza de Masadas.

¿A qué esperáis para enviar vuestras cartas con un sello original y exclusivo, o a ampliar vuestra colección de estampas con dos nuevos ejemplares?

Del éxito de esta iniciativa podría depender la aparición, en un futuro próximo, de nuevos sellos con motivos autobuseros.-

Texto: FRAN GARCÍA - Fotos: MARCEL ESTADELLA

Un autobús muy dulce

Como todos sabéis, desde el pasado mes de febrero estamos realizando la segunda parte de la campaña que tenemos negociada con la empresa Nestlé y con nuestro autobús. La primera parte ya se llevó a cabo en el mes de septiembre del año pasado, coincidiendo con los actos de celebración del Centenario del Autobús en Barcelona.

Actualmente y durante siete semanas estamos visitando centros comerciales de la provincia de Barcelona con el objeto de efectuar acciones de demostración del Dulce de Leche 'La Lechera', el producto que anunciamos: Manresa, Sant Adrià de Besòs, Sant Boi de Llobregat, Cabrera de Mar, Sant Quirze del Vallès,... A mediados de abril se podrá dar por concluida toda la actividad promocional. Durante estas semanas se ha ido pidiendo la colaboración de todos los socios, dada las dimensiones de la acción que se está llevando a cabo. Desde aquí agradecemos a todos aquellos que durante estas semanas habeis ido ayudando.- JOSÉ MARÍA MARTÍNEZ

Un fin de semana conmemorativo

(viene de la portada)

A las cuatro de la tarde, los autobuses volvieron a cocheras, ya que había que prepararse para la rúa de la tarde. Un total de nueve vehículos la formaron, a excepción del Ford de Sagalés que por motivos técnicos se tuvo que quedar en cocheras. Por su parte, el Dodge se encargó de transportar a las autoridades encabezadas por el primer teniente de alcalde del ajuntament de Sabadell, el presidente de TUS, y algunos familiares, además del presidente de nuestra asociación, Marcel Estadella.

La comitiva estuvo circulando más de dos horas por todo el eje central de Sabadell, despertando la curiosidad de cientos de personas que a esas horas paseaban tranquilamente. Esa curiosidad fue la que hizo que muchas personas optaran por subirse a los autobuses y que nos acompañaran durante este agradable paseo. Sobre las ocho de la tarde se dio por concluida la rúa, todo un éxito si consideramos la gran cantidad de gente que participó o nos vio.

Domingo de exposición

La mañana del domingo se dedicó a la exposición que se montó en el aparcamiento municipal que hay junto a El Corte Inglés. Aquí estuvieron expuestos todos los modelos de autobuses que actual-

mente tiene TUS, junto a otros vehículos clásicos. Sin embargo, no estaban el 3055, el 237 y el 25 que se dedicaron a circular en una línea H especial en un circuito que se montó por los alrededores. En la exposición también hubo tiempo para echar la vista atrás con la proyección de un documental en el interior de un Pegaso 6420, que recogía estos 25 años de historia a través de interesantes fotografías. A las dos de la tarde todo parecía haber sido un espejismo: los coches volvieron a cocheras y oficialmente para el público los actos de los 25 años habían llegado a su fin. De todas maneras los socios de ARCA y algunos trabajadores de TUS pudimos disfrutar de un agradable y abundante aperitivo en la sala de actos de las cocheras de la empresa.

Desde aquí queremos agradecer el buen hacer de TUS por la organización, el cariño y la buena acogida que nos dio a todos, haciéndonos sentir como en casa. Muchas gracias también a los socios de ARCA, que estuvieron colaborando en los preparativos y en la celebración. Y como no, a todos los trabajadores de TUS sin excepción, y especialmente a su gerente Manel Cendón. Como se suele decir en estos casos nos vemos pronto, para celebrar los 50 años. - JOSÉ MARÍA MARTÍNEZ

Els busos de l'exposició

El parc mòbil que va participar a la celebració del 25è aniversari de TUS era realment envejable: per una banda, i limitades necessàriament a la rua i l'exposició estàtica, alguns de les veteraniíssimes peces que ja es van poder contemplar al Centenari de TMB, com el Ford de Sagalés, el Dodge Brothers recuperat del Museu del Transport per TMB i la jardinera Mercedes-Benz de Crurisa (novament centre d'atenció dels més petits).

En un altre nivell, implicats també a nivell de circulació en línia, es van situar les habituals forces vives d'ARCA i dels seus socis, amb tots els vehicles que es trobaven en disposició de circular: els dos Pegaso 6035A (el d'ARCA i el de l'AAFBCB), el Pegaso 6038 d'en Joaquín Canales -amb presència doblement rellevant, per la seva història com a vehicle de TUS-, la 'Cirereta' d'en Lluís Cuesta, i com a debutant de les jornades, el seu germà gran, el nostre 'nou' Pegaso 5023, ex-25 de la UAB.

TUS, per la seva banda, va fer un esforç digne de menció, aportant un vehicle de cada model que ha tingut en servei durant aquest quart de segle: des d'un dels primers i originaris Pegaso 6038 (el completament restaurat 4, que feia goig de veure en "tàndem" amb el 237 d'en Joaquín), fins un dels flamans MAN Lio'ns City, passant per models com els Pegaso 6420, Volvo B10M MkIII, Mercedes-Benz O405N2, Iveco CityClass i Scania N94UB. Feien un goig l'estranya parella que formaven el 4 i el 104, un al costat de l'altre...

Si volguéssim ser estrictes al cent per cent, potser encara hagués mancat a l'exposició un Pegaso 6424. De totes formes, amb quantes empreses podríem filar tan prim? Per això, matrícula d'honor per a TUS. - FRAN GARCÍA

El autobús más antiguo que se conserva de TUS, al lado de su más reciente incorporación (FOTO: S&S Bros.)

Vista aérea de la exposición (FOTO: S&S Bros.)

Model	Calca	Anys de servei a TUS
Pegaso 6038 Noge	4	1982-2002
Pegaso 6038 Ugarte	237	1986-2003 (J. Canales)
Pegaso 6420 ENASA	40	1988-2003
Volvo B10M Hispano VOV	56	1990-2006
Mercedes-Benz O405N2 Hispano	72	1995-actualitat
Iveco Hispano Omnicity	85	1999-actualitat
Scania N94UB Carsa CS40 City	95	2002-actualitat
MAN Lion's City	104	2007-actualitat

Busos convidats

Ford AA (1929)	Propietari: Sagalés
Dodge Brothers Majoral 240 (1939)	Propietari: TMB
Mercedes-Benz O319 (1967)	Propietari: Crurisa - Pujol i Pujol
Pegaso 6035A Noge (1968)	Propietari: ARCA
Pegaso 6035A Noge (1968)	Propietari: AAFBCB
Pegaso 5023 Unicar U75 (1975)	Propietari: ARCA
Pegaso 5081/1 Unicar U75 (1982)	Propietari: Lluís Cuesta

Tercer viatge a Londres

Si hi ha un país que es pugui considerar La Meca de l'autobús preservat és Anglaterra, i sembla que a ARCA ja hem instaurat una peregrinació anual a alguns dels més de cinquanta 'santuaris' que hi ha per aquell país.

Aquest cop, el nostre objectiu principal es trobava a les rodalies de Londres: el ral·libus de Saint Albans .

Així doncs, sortíem de Girona el dissabte per arribar al migdia a Londres Stansted. Ens vam traslladar a la capital per veure la llibreria de Ian Allan (prop de l'estació de Waterloo), una editorial especialitzada en llibres i revistes sobre vehicles de transport col·lectiu. Després del lògic bescanvi de llibres per llibres, revistes i videos, ens vam encaminar a la següent parada, la botiga del London Transport Museum (el museu és tancat per reformes), on vam trobar encara més coses i alguna revista barata sobre busos preservats (80 cèntims d'euro al canvi, una ganga!).

Londres és Routemaster. Així que abans de que pleguéssim vam pujar als autobusos de la 9, una de les línies que com a històrics els tenen encara en circulació en un tram del recorregut a les hores centrals del dia. Vam fer el tram complet, que ens deixava al Hyde Park, i vam aprofitar per anar a Harrod's a comprar regals per a les famílies.

Per sopar vam aterrar a Pantone Street, on hi ha un restaurant de visita obligada per la seva fantàstica relació preu-qualitat . Per arribar-hi ens vam dividir en dos grups: uns que van agafar el metro i d'altres el bus . Pel que fa als del bus, vam agafar tres línies diferents dins el temps impartit per viatjar en diferents models de vehicles dels que circulen als urbans de Londres. Després del sopar, més bus fins a Waterloo i a dormir al Formule 1 de Barking, on ens acabaran coneixent...

I el diumenge, cap al ral·libús. St Albans és una població residencial a 40 quilòmetres de Londres i amb uns 130.000 habitants. A les deu del matí, l'avinguda principal estava envaïda per autobusos clàssics de la Green Line de l'associació Countrybus, que amb setze vehicles en total començaven a cobrir les rutes marcadetes al seu estricte horari, tot i que algú ja havia començat torn a Londres City. L'horari es podia comprar al mòdic preu de sis lliures, encara que no era obligat de tenir-lo per pujar al bus. És una manera d'esquivar les implicacions legals del cobrament de bitllet.

Aquí definitivament vam perdre el nord. Escampats en petits grups de dos o tres persones, o fins i tot sols segons el bus al que ens interessava pujar, ens vam dedicar a viatjar i treure fotos de tot el que es podia veure. L'ambient era impressionant, i alguns dels vehicles sortien cada viatge plens a vessar, en particular els Guy Special (que son la debilitat del cronista). Els viatges oferien l'encant del 'country' anglès, i es notava que l'organització ja era veterana i funcionava tot de manera fluida; a la paradeta, a banda dels horaris, hi venien els videos i algunes miniatures de bus commemoratives. Tot plegat, molt per a aprendre.

El temps va passar volant . Hi havia un 'mercadillo' i alguns bars que van proveir un dinar ràpid. Quan va començar la foscor vam iniciar la retirada cap a l'aeroport de Luton i el retorn cap a Barcelona via Girona, amb l'amenaça ferma de tornar-hi i passar-ho de nou tan bé com sempre.- MARCEL ESTADELLA

Autobús Guy Special de 1954, al ral·libús de Saint Albans (FOTO: S&S Bros.)

Els treballs dels nostres busos

La celebració del 25è aniversari de TUS i la campanya publicitària han condicionat molt el ritme de treball. Per una part ens hem centrat en que el 3055 es trobés en perfecte estat de salut i s'hi han fet petites reparacions d'ús, a més de solucionar un petit incident amb les capacitats i bon fer de l'equip habituals. Per l'altre costat, veient que el ex-25 de la UAB estava en condicions mecàniques de sortir per la celebració, es va procedir a un 'repàs de mermolina i vinil' sobre els elements de carrosseria que d'aquí a l'estiu es repararan a fons, es va refer el paraxocs davanter i es va sanejar i repintar part del sostre; el resultat provisional es va poder veure a la celebració de TUS. Pel que fa al Casas, es segueix treballant en les petites picades de xapa i ja es troba en la recta final cara a pintura, que probablement es pugui fer a l'abril (abans caldrà un referèndum sobre l'esquema de pintura a adoptar). Tot això ha comportat que s'hagi deixat parats els treballs sobre el Cabrero, les bateries del qual han passat al ex-25 . De fet, aquestes bateries han passat per tots quatre vehicles de la nostra flota.- MARCEL ESTADELLA

Ral·libús i 40è aniversari del 13 de la UAB

Coincidint amb el 40è aniversari del 13 de la UAB es volia celebrar el primer ral·libus de l'estat espanyol. La valoració dels treballs actuals sobre els nostres busos i la necessitat d'una sèrie de permisos burocràtics ens aconsellen posposar l'activitat fins passades les vacances d'estiu. Atès que en aquest esdeveniment hi treballarem exclusivament sols, volem plantejar una estructura que n'asseguri l'èxit econòmic i de públic, i això demana temps per a estructurar-ho millor. De totes maneres, encara que amb canvi de format, esperem fer una celebració prou lluida del 40è aniversari del 13 de la UAB... - MARCEL ESTADELLA

Tota la informació a
www.arca-bus.org

La publicació 'Parada Sol·licitada' es el Butlletí Intern de l'Associació per a la Recuperació i Conservació d'Autobusos (ARCA), i és prohibida la seva reproducció total o parcial sense permís exprés d'aquesta organització i dels seus autors.

EDITA:
Departament de premsa d'ARCA

REDACCIÓ (per ordre alfabètic):

Marcel Estadella
Fran Garcia
José María Martínez
Andreu Susany

IMATGES (per ordre alfabètic)

Marcel Estadella
Arxiu S&S Bros.
Nestlé
MAQUETACIÓ, PRE-IMPRESSIÓ I
IMPRESSIÓ:
S&S Bros.
AMB LA COL-LABORACIÓ
D'ARTYPLAN

Artyplan
global printers